

Dokumentansvarig

Välfärd och folkhälsa

Åsa Stålhane och Sofia Eriksson

Avser

Processområde: Bedriva regional utveckling

Beslutad av

Regionstyrelsen den 19 oktober, § 223/21

Giltig från

2021-10-19

Dokumentnummer

RS-LED21-0812-3

Dokumentkategori

Huvuddokument (styrande dokument)

Barn som far illa eller riskerar att fara illa - Riktlinje för Region Sörmlands ansvar utifrån socialtjänstlagen

Inledning

Enligt socialtjänstlagen (SoL) 14 kap 1 § ska alla anställda i Region Sörmland samt förtroendevalda som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa eller riskerar att fara illa, genast anmäla till socialtjänsten. Barnkonventionen blev lag i Sverige 1 januari 2020. Lagen tydliggör och förstärker regionens skyldigheter att respektera, skydda och efterleva de rättigheter barn 0-18 år har och säkerställa att konventionen får genomslag i alla beslutsprocesser och i alla frågor som berör barn direkt eller indirekt. Barnkonventionen som lag säkerställer även att socialtjänstlagen, SoL, ska få ett större genomslag i praktiken och har stärkts för att lyfta fram barnrättsperspektivet.

Artikel 2 Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Artikel 3 Barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla beslut som rör barnet. Artikel 6 Varje barn har rätt till liv och utveckling. Artikel 12 Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och att få den beaktad i förhållande till sin ålder och mognad.

Artikel 19 Varje barn har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld, övergrepp, vanvård eller utnyttjande av föräldrar eller annan som har hand om barnet. Artikel 24 Varje barn har rätt till bra hälsa och rätt till, innefattande information och stöd till föräldrar och barn, egenvård av att avskaffa traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa. Artikel 27 Varje barn har rätt till en skälig levnadsstandard för sin fysiska, psykiska och sociala utveckling.

Riktlinjen gäller alla anställda i Region Sörmland samt förtroendevalda. Sedan regionbildningen 2019 omfattar arbetet med barnets rättigheter alla regionens ansvarsområden, däribland hälso- och sjukvård, tandvård, kultur- och utbildning, kollektivtrafik och det regionala utvecklingsansvaret.

Till riktlinjen finns en tillhörande tillämpningsanvisning (tidigare kallad handlingsplan) som konkretiserar systematiken genom att tydliggöra roller, ansvar, arbetssätt och verktyg.

Bakgrund

Våld mot barn kan förekomma i barnets relationer med närstående, med övriga vuxna och med andra barn. Det drabbar barn i alla åldrar, från spädbarn till ungdomar. Det kan ske i olika sammanhang såsom i hemmet, i skolan, på fritiden och genom olika sociala medier.

I de senaste rekommendationerna till Sverige uttrycker FN:s barnrättskommitté en oro för att allt fler barn i Sverige utsätts för våld och att dessa barn inte erbjuds stöd och hjälp. FN:s barnrättskommitté påpekar att människor som arbetar med barn inte har tillräcklig kunskap när det gäller att upptäcka tidiga tecken på utsatthet, vilket resulterar i att endast ett fåtal fall anmäls till socialtjänsten.

I enlighet med barnkonventionen ska barnet skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, men även skyddas mot utnyttjande, vanvård eller försumlig behandling.

Region Sörmland har en lång erfarenhet av ett systematiskt arbete med barn som far illa. 2008 kom det första politiska beslutet att landstingets alla verksamheter skulle arbeta med att säkerställa barn som far illa utifrån socialtjänstlagen. Riktlinje, handlingsplan och verksamhetsnära rutin har säkerställt och säkerställer arbetets systematik så att rättigheter får genomslag i praktiken. Arbetet bygger på ett långsiktigt, systematiskt och kontinuerligt lärande om barnets rättigheter Regionens systematiska modell har tagit ytterligare steg framåt när det gäller att säkerställa arbetet genom regionens barskyddsteam som nu har ett övergripande ansvar i verksamhetsnära stöd. Barnrättspiloter som ska finnas i alla verksamheter är grunden i arbetet för att vara ett stöd för att kunna för chefer att initiera och att trygga det systematiska arbetet praktiken.

Utifrån de globala målen i Agenda 2030 tar Regionen ytterligare steg mot mål 16.2 ska alla barn få växa upp utan våld och utnyttjande. Det systematiska arbetet med att motverka våld mot barn i alla dess former är en förutsättning för att arbeta och bidra till målet.

Syfte

Riktlinjens övergripande syfte är att Region Sörmlands Region Sörmland ska vidta alla lämpliga åtgärder som behövs för att barnets fysiska och psykiska integritet ska respekteras i alla sammanhang.

Region Sörmlands samtliga chefer och anställda ska arbeta systematiskt i ordinarie arbete att med att vidta alla lämpliga åtgärder som behövs för att barn inte far illa eller riskerar att fara illa genom att:

- barn blir uppmärksammade
- att det finns kunskap om lagstiftningen, regionens ansvar och om våld mot barn som kunskapsområde
- alla verksamheter ska ha en verksamhetsanpassad rutin som är känd för all personal
- dokumentation sker i enlighet med Region Sörmland verksamhetsnära rutiner.

Genomförande och uppföljning

Enligt artikel 4 i barnkonventionen ska Region Sörmland vidta alla lämpliga åtgärder som behövs för att barnets fysiska och psykiska integritet ska respekteras i alla sammanhang.

Arbetet med barn som far illa ska ske integrerat i ordinarie arbetssätt och berör på så sätt alla medarbetare i organisationen. Ett långsiktigt och kontinuerligt lärande om barnets barn som far illa organisationen har visat sig vara en viktig framgångsfaktor i arbetet med barnets rättigheter. Detta är även fortsatt den övergripande strategin för arbetet. I den tillhörande tillämpningsanvisningen konkretiseras närmre hur målen förväntas uppfyllas i form av metoder/arbetssätt, aktiviteter och kunskapshöjande insatser samt kopplat till ansvar och roller i arbetet.

Ytterst ansvariga för att säkra genomförande av riktlinjen är beslutsfattare, barnskyddsteamet och chefer. Det innebär att beslutsfattare och chefer ansvar för att riktlinjen säkras:

- i mål och budgetarbete, på alla nivåer
- i avtal
- i verksamhetsplanering samt i lednings- och uppföljningssystem
- i framtagande och implementering av verksamhetsnära rutiner.
- efterfråga och tillgodose behov av information och kompetensutveckling

Dokumenttitel

Barn som far illa eller riskerar att fara illa - Riktlinje för
Region Sörmlands ansvar utifrån socialtjänstlagen

Dokumentnummer

RS-LED21-0812-3

Stöd i arbetet

- regionens barskyddsteam har ett övergripande ansvar i verksamhetsnära stöd.
- barnrättspiloter som ska finnas i alla verksamheter är grunden i arbetet för att initiera och ge kunskapsstöd att säkerställa det systematiska arbetet praktiken.
- strategier i Mänskliga rättigheter är sakkunnigt stöd för barnskyddsteamet samt politik när det gäller omvärldsbevakning i området. Samverkan ska ske när det gäller förflyttningar och utveckling i området så att barnets rättigheter alltid säkerställs och beaktas utifrån regionens riktlinje.
- I den tillhörande tillämpningsanvisningen konkretiseras närmre hur målen uppfylls i form av arbetssätt, aktiviteter och kunskapshöjande insatser. Ansvar och roller i arbetet tydliggörs.

Dokumenthistorik

Datum	Kommentar
2008	Tidigare utgåva fastställd av landstingsstyrelsen
2013	Justering utifrån förändrad lagstiftning
2015	Justering utifrån förändrad lagstiftning

Dokumenttitel

Barn som far illa eller riskerar att fara illa - Riktlinje för
Region Sörmlands ansvar utifrån socialtjänstlagen

Dokumentnummer

RS-LED21-0812-3

Referenser

Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, Lag (2018:1197)

Unicef. Barnkonventionen.

Socialtjänstlag (2001:453)

Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)

Anmälan om barn och unga som far illa

Handbok om våld i nära relationer

Hälso- och sjukvårdslag (1982:763)

Nationella folkhälsomålen (Folkhälsomyndigheten, 2003)

Strategi för samverkan – kring barn och unga som far illa eller riskerar att fara illa (Skolmyndigheten, Rikspolisstyrelsen & Socialstyrelsen, 2007)